

Dragi prijatelji,

Usred leta smo, ali NDI ne prestaje sa obukom. U julu i avgustu organizujemo dve velike Letnje škole za omladinu na Kopaoniku. Jedna je za obuku na višem nivou — prvi put za omladinu — a druga je škola osnovnih političkih veština. S obzirom na to da su predsednički izbori zakazani za kraj septembra sigurno je i da ćemo imati posla tokom celog leta.

U okviru programa za unapređenje rada Skupštine i Vlade, krajem jula održana je konferencija za poslanike — članove skupštinskih odbora na kojoj je bilo reči o delotvornijem radu tih odbora. Nešto više o radu ovog programa možete pročitati u članku o "Mobilnom parlamentu". Skupštinski odbori — kao i doprinos javnosti njihovom radu — veoma su važni u procesu uključivanja građana u donošenje vladinih odluka koje ih se direktno tiču.

U poslednje vreme saradivali smo i sa Centrom za slobodne izbore i demokratiju, pomažući im da završe svoj projekat "Vlast izbliza". U okviru ovog projekta srednjoškolci će posećivati zgrade opštinskih vlasti u svojim mestima, ali i vlasti na republičkom nivou. Ovo predstavlja još jedan način da građani — i to oni koji će uskoro postati glasači — postanu deo demokratskog procesa.

Uživajte u letu, to jest u prilici da se malo i odmorite, iako samo na kratko. Svi ćemo dočekati jesen sa obnovljenom energijom i entuzijazmom i posvetiti se izborima i zajedničkom radu.

Uz najbolje želje,

Pol Roland
Direktor Programa za Srbiju

KODEKS PONAŠANJA U IZBORNOJ KAMPANJI OTVARA PUT IZBORIMA U OPŠTINAMA NA JUGU SRBIJE

"POVERENJE JE TEMELJ NAŠE BUDUĆNOSTI"

U susret izborima na jugu Srbije zakazanim za 28. jul ceremonija potpisivanja Kodeksa ponašanja u izbornoj kampanji održana je 3. jula 2002. u Bujanovcu.

Posle nekoliko krugova konsultacija sa Nacionalnim demokratskim institutom predstavnici svih političkih stranaka koje učestvuju na izborima u opštinama Bujanovac, Preševo i Medveđa potpisali su dokument. Ovim potpisom obavezali su se da svoje izborne kampanje sprovedu u atmosferi:

- demokratske tolerancije,
- poštovanja postojećih zakona,
- poštovanja prema protivnicima i glasačima,
- bez straha od zastrašivanja ili prinude.

Potpisivanjem Kodeksa sve stranke ovog regiona pokazale su građanima da su spremne da priznaju i prihvate demokratske principe u vođenju izborne kampanje.

Organizatori zvanične ceremonije potpisivanja bili su NDI i Organizacija za bezbednost i saradnju u Evropi (OEBS). Ceremoniji su prisustvovali Rasim Ljajić, savezni ministar za nacionalne i etničke zajednice, kao i predstavnici diplomatskog kora i članovi svih političkih partija.

(nastavak na strani 2)

Roberto Montela (OEBS), Rasim Ljajić (ministar u saveznoj vladi) i Pol Roland (NDI) na svečanoj ceremoniji potpisivanja Kodeksa ponašanja

SADRŽAJ: Kodeks ponašanja u izbornoj kampanji otvara put izborima u opštinama na jugu Srbije (1-2) Žene i muškarci se slažu: žene su delotvorni političari (3) Najnovije vesti (3) Šta smo radili... (4) Instruktor Programa za Srbiju pomaže makedonskom programu NDI-a (4) "Mobilni parlament" — članovi skupštinskih odbora sreću se sa građanima širom Srbije (5) Azijske političke partije i antikorupcijske reforme (6) Iz radionice NDI-a (7)

KODEKS PONAŠANJA U IZBORNOJ KAMPANJI...

(nastavak sa strane 1)

Publika je reagovala burnim aplauzom kada je predstavnik Stranke romskog jedinstva potpisao Kodeks u ime svoje stranke — prvo se potpisavši ispod teksta na srpskom a zatim i ispod teksta na albanskom jeziku.

Svaka stranka dobila je primerak Kodeksa na srpskom i na albanskom jeziku, kako bi mogli da ih istaknu u svojim izbornim štabovima. OEBS je takođe organizovao potpisivanje medijskog Kodeksa ponašanja, koji su potpisali predstavnici sve tri etničke zajednice.

Sve stranke sa juga Srbije zaslužuju čestitke za ovaj važan korak napred u demokratskom procesu. Nadamo se da ćemo nastaviti da saradujemo sa strankama i nakon ovih izbora — ne zaboravite da kampanja za sledeće izbore počinje prvog dana posle izbora!

Učesnici na ceremoniji potpisivanja Kodeksa pažljivo proučavaju dokument

Kodeks ponašanja tokom izbornog procesa

Opštinski izbori na jugu Srbije

Opštine Bujanovac, Medveđa i Preševo

Političke partije opština Bujanovac, Medveđa i Preševo imaju za cilj politički, ekonomski, socijalni i kulturni razvoj naše opštine i veruju da se ovi zajednički ciljevi mogu najbolje postići kroz slobodan i otvoren demokratski proces zasnovan na slobodnim, pravednim i transparentnim izborima. Potpisivanjem ovog sporazuma slažemo se da u ime naših partija, aktivista i kandidata sprovedemo izborne kampanje u uslovima demokratske tolerancije u kojima će sve političke aktivnosti održavane tokom izbornog perioda biti u skladu sa važećim zakonima, sa poštovanjem prema aktivistima i kandidatima oponenta, bez straha od nasilnog ubeđivanja, maltretiranja i represalija i uvek poštujući birače naše opštine kao najznačajnije učesnike u demokratskom procesu.

Imajući to u vidu, mi, predstavnici političkih partija i koalicija, javno obznanjujemo odlučnost naših partija, aktivista i kandidata da postupaju po sledećim principima:

1. Obavezujemo se da ćemo postupati u duhu i po odredbama svih zakona, pravila i regulativa po kojima se sprovode izbori u našoj opštini. To uključuje izborni, krivični i sve druge zakone koji se odnose na izbornu proceduru. Nećemo optuživati partije ili kandidate za nepravilnosti ukoliko nemamo pouzdane dokaze koji mogu potkrepiti naše prigovore. Kada se utvrdi da je došlo do nepravilnosti prepustićemo njihovo rešavanje nadležnim organima i javnosti dok sami nećemo preduzimati nikakve akcije. Takođe potvrđujemo naše opredeljenje da saradujemo sa izbornim i ostalim državnim organima u cilju održavanja mirnih i bezbednih izbora.
2. Političke partije i kandidati neće koristiti nikakve vrste pretnji, pritisaka i nasilnog ubeđivanja prema biračima, donatorima ili bilo kojim vrstama medija da bi prisilili ili ohrabрили bilo koju osobu, grupu ili organizaciju da postupa na bilo koji nepriličan ili način suprotan zakonu.
3. Uvažavaćemo političke oponente i klonićemo se kritike

na račun drugih političkih stranaka, njihovih lidera i kandidata koja nema veze sa njihovim javnim aktivnostima. Kritika i komentari će biti usredsređeni samo na politiku i programe drugih stranaka. Govori i slogani će biti dostojanstveni i zasnovani na principu moralnosti, pristojnosti i etikecije.

4. Političke stranke, kandidati i aktivisti će se kloniti od namernog širenja lažnih i malicioznih informacija a njihovi aktivisti se neće upuštati u falsifikovanje i dezinformacije radi klevetanja drugih političkih stranaka i njihovih lidera, kao i od upotrebe uvredljivog rečnika/govora protiv lidera i kandidata njihovih političkih stranaka.

5. Javni lideri i svi drugi učesnici u političkim aktivnostima će delovati sa svesću o odgovornosti i sa dostojanstvom koje dolikuje njihovom statusu. Dok propagiraju svoje stavove i programe oni se ne smeju mešati u slobodu drugih da čine isto jer bi to bilo suprotno demokratskim principima.

6. Niko ko je u vezi sa kampanjom neke političke strane ne sme na bilo koji način povrediti bilo koju osobu ili oštetiti bilo koju imovinu uključujući i propagandni materijal.

7. Političke stranke će se kloniti govora koji imaju nameru da izazovu spor ili konflikt između polova, zajednica ili jezičkih grupacija.

(...)

10. Čuvaćemo ljudsko dostojanstvo. Nećemo publikovati slogane ili uvredljive komentare u vezi sa poreklom, etničkom zajednicom ili veroispovešću bilo kog kandidata ili grupe kandidata...

(...)

12. Sve političke strane i kandidati se obavezuju da prihvate rezultate izbora od momenta kada ih potvrdi Izborna komisija.

13. Trazićemo od svih naših članova i pristalica da delaju u skladu sa zakonom i pravilima utvrđenim ovim Kodeksom. Biračima naše opštine aktivno ćemo promovisati vrednosti izražene u ovom Kodeksu.

ŽENE I MUŠKARCI SE SLAŽU: ŽENE SU DELOTVORNI POLITIČARI

U maju 2002. godine NDI je sproveo ispitivanje javnog mnjenja čiji su rezultati ohrabrujući za već aktivne političarke ili one žene koje razmišljaju o kandidaturi na nekim budućim izborima. Ovo ispitivanje takođe je pokazalo da su i muškarci i žene pozitivno reagovali na neka pitanja koja se smatraju ženskim, odnosno, pozitivno su ocenili potencijalne vladine inicijative kojima bi se ova pitanja, to jest problemi, rešili u budućnosti. I muškarci i žene veruju da su žene kvalifikovane da zauzmu izvršne i druge funkcije vlasti (kao što su odbornička ili poslanička mesta). Ispitivanje je pokazalo da 60% muškaraca veruje da bi žene bile jednako sposobne kao gradonačelnice ili ministarke, dok u to veruje 73% žena. Takođe, 66% muškaraca i 79% žena veruje da su žene sposobne da delotvorno obavljaju posao na mestima kao što su odbornička ili poslanička.

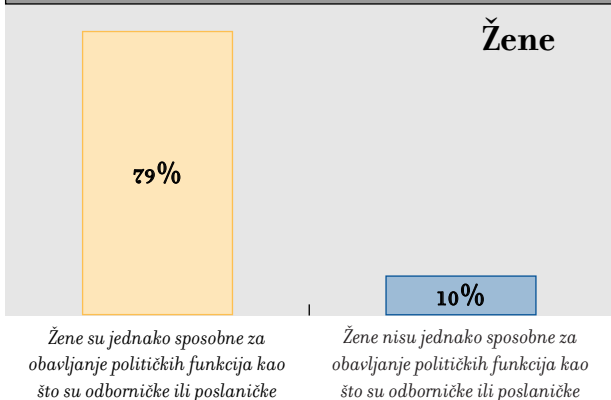
S druge strane, birači su takođe spremni da podrže zakone koji bi žene zaštitili od nasilja u kući, seksualnog uznemiravanja ili zlostavljanja na radnom mestu i nejednakih primanja. Čak sedamdeset i jedan posto svih birača veruje da bi opsežna vladina akcija usmerena na sprečavanje nasilja nad ženama bila veoma bitna; 68% podržava mere kojima bi primanja

muškaraca i žena bila izjednačena; a 68% takođe veruje da bi trebalo ispitati slučajeve seksualnog uznemiravanja, odnosno zlostavljanja na radnom mestu.

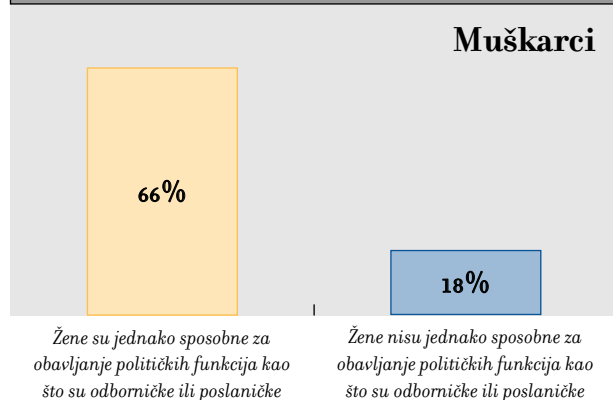
Ovi podaci veoma su bitni i treba ih koristiti pri određivanju ciljnih grupa, osmišljavanju poruke i određivanju ljudi koji će biti prenosioci poruke. Žene su ključan deo glasačke baze i spremne su da nastave da razmišljaju u pozitivnom smeru, ali pitanjima i problemima koji njih posebno dotiču mora biti posvećena pažnja — i to na veoma konkretan način.

Pogotovo kada govorimo o ekonomskim pitanjima neophodno je da se političari obraćaju ženama sa porukom koja jasno stavlja do znanja kako ekonomska pitanja — koja su zapravo pitanja preživljavanja i osnovnih potreba — utiču na njihov svakodnevni život, i šta vlada može da uradi ili će uraditi da bi se uhvatila u koštac sa njima. A žene, političarke, najbolji su prenosioci ove poruke jer, kao što nam je ispitivanje takođe pokazalo, glasači u velikom broju veruju da su žene sposobnije od muškaraca da razumeju probleme običnih ljudi, da okupe ljude oko zajedničkog cilja, i da su uspešnije u rešavanju pitanja socijalne politike. U današnje vreme u Srbiji upravo ovi kvaliteti predstavljaju veliku prednost u bavljenju politikom.

Da li su žene jednako sposobne za obavljanje političkih funkcija?

Da li su žene jednako sposobne za obavljanje političkih funkcija?

NAJNOVIJE VESTI

DOBRO NAM DOŠLA LESLI!

Lesli Markus Karlson nedavno se pridružila našem timu kao šef administracije, i zadužena je uglavnom za računovodstvo i finansije. Lesli već neko vreme živi u ovom delu sveta — dve godine je radila za Freedom House u Budimpešti, kao koordinatorica programa regionalne razmene, a istovremeno je bila i jedna od osnivača Projekta za pomoć izbeglicama koji je nastojao da popravi loše uslove u prihvatnom izbegličkom kampu u Debrecinu, u Mađarskoj. Pre toga radila je 8 godina u Američkoj agenciji za informacije (USIA) kao koordinatorica programa. Diplomirala je na Kolgejt univerzitetu, gde su joj latinoameričke studije bile glavni predmet. Lesli živi u Beogradu sa mužem, Erikom Karlsonom, direktorom organizacije Alliance to Save Energy (Program za efikasno korišćenje energije) i osmomesecom ćerkom Sonjom.

Lesli Markus Karlson, nedavno zaposlena kao šef administracije u NDI-u

ŠTA SMO RADILI...

- > Škola za omladinu političkih stranaka — obuka na višem nivou
- > Podrška projektu "Mobilni parlament" (članovi skupštinskih odbora sreću se sa glasačima širom Srbije)
- > Konferencija za poslanike republičke Skupštine o delotvornom radu skupštinskih odbora
- > Obuka političkih aktivista i kandidata na jugu Srbije
- > Obuka kandidatkinja na jugu Srbije
- > Obuka za regionalne odbore stranaka

Na Letnjoj školi za omladinu (viši nivo obuke) učesnici vežbaju veštinu debatovanja

"Mobilni parlament" pružio je priliku članovima skupštinskih odbora da se sretne sa građanima u Pančevu, Kragujevcu, Kraljevu i Zrenjaninu

NDI je radio obuku i sa ženama kandidatkinjama na izborima na jugu Srbije

Među glavnim aktivnostima NDI-a u avgustu i septembru su:

- Letnja škola za omladinu političkih stranaka
- Obuka za regionalne odbore stranaka
- Obuka za grupu CeSID-ovih instruktora o sastavljanju radionica, interaktivnom pristupu u obuci i tehnikama moderatorstva rada u grupama
- Radionice o vođenju kampanje za pridobijanje ženskih glasova

INSTRUKTOR PROGRAMA ZA SRBIJU POMAŽE MAKEDONSKOM PROGRAMU NDI-A

Đorđe Belamarić, jedan od regionalnih instruktora Programa za Srbiju NDI-a, učestvovao je u medijskoj obuci i obuci za javni nastup održanoj u Skoplju od 15. do 20. jula. Zajedno sa Miodragom Iličkovićem, poslanikom iz Socijaldemokratske partije Crne Gore, Nebojšom Čagorovićem, novinarom koji trenutno živi u Zagrebu, i Johanom Hamelsom, direktorom Programa za političke stranke u Makedoniji, radio je sa portparolima i kandidatima na predstojećim izborima u Makedoniji (zakazanim za 15. septembar). Najveća pažnja bila je posvećena veštinama javnog nastupa, davanja intervjua, i drugim veštinama komunikacije.

Nakon kraćeg pregleda pravila organizacije kampanje, predavači su uz pomoć video opreme, odnosno snimaka učesnika, uspeali da pokažu efekat osnovnih tehnika koje učesnici mogu da koriste da bi uspešnije komunicirali s javnošću. Za mnoge od njih bio je to prvi put da staju pred kameru. Uz pomoć "režiranih" konferencija za štampu učesnici su naučili da "velike" teme iz oblasti javne politike povezuju sa svojom porukom u kampanji. Pisanje govora i efektno držanje govora biće jedan od glavnih zahteva koje će predstojeća izborna kampanja staviti pred učesnike ove obuke. NDI im je pomogao da se manje posvećuju negativnoj kampanji, to jest napadima na protivnike, a više pozitivnim porukama, jer će upravo pozitivnim porukama pridobiti neodlučne glasače i motivisati ih da izađu na glasanje na dan izbora.

“MOBILNI PARLAMENT” — ČLANOVI SKUPŠTINSKIH ODBORA SREĆU SE SA GRAĐANIMA ŠIROM SRBIJE

Jedan od načina da se poslanici približe građanima je i “Mobilni parlament”, program koji NDI ostvaruje u saradnji sa Skupštinom i Vladom Srbije. Osnovni ciljevi programa su kvalitetniji kontakt sa građanima i promovisanje novih zakonskih projekata, kao i Skupštine i njenih odbora.

“Mobilni parlament” posetio je u junu **Pančevo**, **Kragujevac**, **Kraljevo** i **Zrenjanin**. U **Kraljevu** su predstavljene izmene i dopune Zakona o osnovnim školama i Zakona o srednjim školama. O novim zakonskim rešenjima sa prosvetnim radnicima, roditeljima i studentima razgovarali su poslanici Anita Beretić, Predrag Stojanović i Dragiša Popović i pomoćnik ministra prosvete Želimir Popov. U sparno popodne poslednjeg radnog dana u sedmici opštinska sala bila je prepuna — što dovoljno govori o interesovanju koje postoji za razgovor o prosveti. Utisak je da je svima stalo do kvalitetne reforme školstva jer je obrazovanje po mišljenju mnogih najvažniji segment društva; svi moramo u školu kako bismo se pripremili za svoje profesije.

Za Danijelu Filipović, profesorku matematike iz Kraljeva, kontakt sa “Mobilnim parlamentom” bio je najkorisniji zbog “saznanja da je nekome bitno šta misli neko na koga se zakon direktno odnosi”.

Aleksandar Veljović, profesor u penziji iz Kraljeva, smatra da “građani treba da predlažu nešto Skupštini pre usvajanja zakona jer bi tako aktivirani bili informisaniji i delotvorniji. Svaki građanin, nastavnik, roditelj, učenik, student uvek ima šta da kaže. Bez javnog mnjenja nema demokratije i budućnosti.”

U ostalim gradovima na dnevnom redu “Mobilnog parlamenta” bio je Zakon o sistemu zaštite životne sredine. O ovom zakonu su u **Pančevu** govorili poslanici Siniša Mitrović, Dragan Rafailović, Vojislav Janković, Marin Krešić i Radoje Cerović, a pored članova skupštinskog Odbora za zaštitu životne sredine sastanku su prisustvovali i predstavnice ministarstva Verica Ćurčić, Slavica Lekić i Dragoslava Jaković. One su posetile i **Kragujevac** i **Zrenjanin**, dok se sastav poslaničkog tima menjao — u Zrenjanin su pored Siniše Mitrovića, Dragana Rafailovića i Radoja Cerovića otputovali i Milan Stanimirović i Atila Juhas. U svim ovim razgovorima učestvovali su građani koji aktivno razmišljaju i deluju u zaštiti životne sredine, a lokalni mediji su im, kao i skupu u **Kraljevu**, poklonili maksimalnu pažnju. “Mobilni parlament” nastavlja svoju misiju i tokom leta.

Srećko Gočobija, nastavnik iz Kraljeva: “Ovo je sjajna inicijativa koja će sigurno biti i veoma uspešna. Prvi put se dešava da neko govori o prosveti bez ulepšavanja postojeće situacije već sasvim realno i činjenično. Komunikacija sa učesnicima parlamenta je iskrena i bez rukavica. Veoma je bitno i vođenje razgovora o srži problema koju su svi prethodnici zaobilazili. Samo ovako će problemi i biti rešeni.”

Republički poslanici i građani u Pančevu razgovaraju o predlozima zakona

“Mobilni parlament je korisna inicijativa, kao i saznanje da država želi da reguliše odnose koji će u budućnosti obezbediti zdraviju životnu sredinu.”

Aca Antin, Zrenjanin

“Utisak je da postoji želja da se zakoni koji će se usvajati i sprovode u praksi.”

Dušan Stepanov, Zrenjanin

Republički poslanici i građani na skupu u Zrenjaninu razgovaraju o predlozima zakona

AZIJSKE POLITIČKE PARTIJE I ANTIKORUPCIJSKE REFORME

(DRUGI DEO)

Ovo je drugi deo članka koji smo objavili u prethodnom broju NDI Vesti. Integralnu verziju članka možete naći na glavnom sajtu NDI-a — www.ndi.org.

Slede glavni rezultati ovog istraživanja:

(...)

- **Partije jesu sprovele unutrašnje reforme i te reforme jesu demokratizovale procedure za izbor kandidata i lidera, ali politiku i dalje kreira centralno partijsko rukovodstvo.**

Rezultati istraživanja pokazali su da svih osam zemalja ima zakone o finansiranju političkih kampanja, ali je ipak potrebno da se obelodane i neki izvori finansiranja. U svim zemljama osim jedne ograničena je potrošnja novca, a samo u tri ograničeno je i davanje doprinosa. U sedam zemalja postoje komisije za borbu protiv korupcije.

U gotovo svim partijama koje su učestvovala u ovom istraživanju partijsko vođstvo je izabrano na izborima i lokalni odbori su učestvovali u izboru kandidata. Velika većina partija daje svojim članovima podatke o novčanim sredstvima, a samo jedna polovina otkriva javnosti imena darodavaca. Približno jedna trećina ovih partija vrši godišnju reviziju svojih računa. Izuzev jedne, sve partije ustanovile su unutrašnje disciplinske mehanizme za sprovođenje partijskih propisa. Zanimljivo je da su samo najstarije vladajuće stranke imale neka poslovna interesovanja. To su bile Kuomintang partija sa Tajvana, partije UMNO i Gerakan iz Malezije i Kambodžanska narodna stranka iz Kambodže. Veruje se da su Kuomintang i UMNO među najbogatijim političkim strankama na svetu. Istraživanje je pokazalo da je nekoliko partija prihvatilo inovacije koje bi mogle biti korisne i drugim partijama u sprovođenju reformi.

Na primer:

- tajvanska Partija demokratskog progresa (DPP) uspostavila je vruću telefonsku liniju preko koje članovi stranke mogu da ukažu na korupciju u redovima stranke i uvela vremensko ograničenje mandata za članove rukovodstva stranke;
- malezijska Gerakan partija dozvoljava kandidatima za liderske pozicije u partijama da odrede svoje posmatrača za vreme unutarpartijskih izbora;
- vodeće političke stranke u Nepal u usvojile su kodeks ponašanja koji sve rukovodioce stranaka obavezuje da javno saopšte vrednost svoje imovine kao i izvore prihoda;
- malezijska stranka Parti Islam Se (PAS) angažuje posebne mentore koji savetuju članove stranke u vezi sa pitanjima etike;
- tajlandska stranka Čart Patna dozvoljava svojim lokalnim odborima da biraju kandidate za najviše partijsko rukovodstvo kako bi osigurali veću podršku javnosti.

Neke partije koje su učestvovala na konferenciji u Bankoku, poput Kuomintanga, među najstarijim su partijama u Aziji, a neke su među najmlađima — gotovo polovina od 28 partija sa konferencije osnovane su posle 1990. Partije su se razlikovale i po svojim ideološkim stavovima, kao i po ekonomskim prilikama. Međutim, i pored ovih razlika, bilo je malo neslaganja u vezi sa principima o kojima je bilo reči. Partijske vođe, pak, imaju različita gledišta u vezi sa efektima koje bi izazvalo sprovođenje pojedinih reformi.

Dok su se gotovo sve partije koje su učestvovala na konferenciji složile da treba obelodaniti ko su darodavci partija i političkih kampanja, neke opozicione partije izrazile su bojazan da bi to moglo dovesti do odmazde nad njima i njihovim darodavcima. Pored toga, neki partijski lideri iz siromašnijih zemalja izrazili su veću zabrinutost u vezi sa mogućnostima za obezbeđivanje sredstava nego za ograničenja doprinosa i potrošnje u kampanji. Pokazalo se da postoji i tenzija između potrebe da se partijsko odlučivanje decentralizuje i potrebe da se sačuva ideološka koherentnost. Ovo se naročito tiče partija poput onih u Indoneziji koje su suočene sa frakcionoštvom. Neki partijski lideri su primetili i da uloga predvodnika u sprovođenju reformi može, makar u početku, da dovede stranku u neravnotežan položaj u odnosu na druge partije.

Stranke su se uglavnom složile oko mnogih pitanja, uključujući i neophodnost povećavanja odgovornosti stvaranjem modernih sistema finansijskog upravljanja, jačanja kontakta sa biračkim telom ispitivanjem javnog mnjenja i većim učešćem članstva u procesu izbora kandidata. Svi su se u potpunosti složili da partije ne treba više da budu neformalne organizacije koje deluju pod necijim patronatom već profesionalne institucije koje imaju svoje propise.

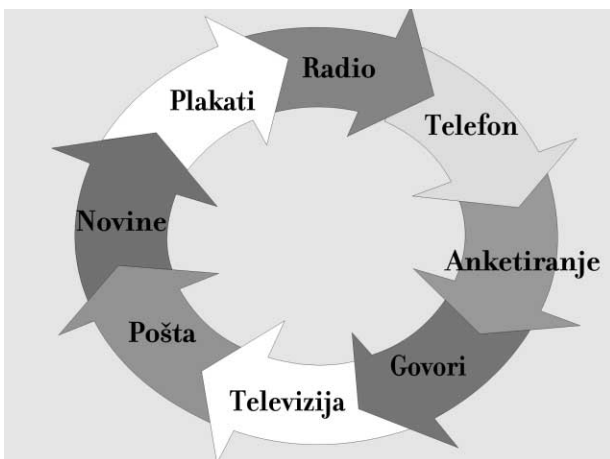
Konferencija je već postigla jedan konkretan rezultat. Partija Labanng demokratikong (LDP) dobila je podršku ostalih velikih partija na Filipinima za usvajanje zakona o strankama i novih propisa o finansiranju kampanje.

Tokom sledeće godine NDI i Savet azijskih liberala i demokrata nastavice da rade sa ovim i drugim liderima azijskih partija na razvoju posebnih programa za reforme u partijama i mogućnostima njihovog umrežavanja. Savet će služiti kao regionalni centar koji će pružati informacije i obezbeđivati materijale u vezi sa zakonodavstvom, i organizovati događaje i aktivnosti u vezi sa borbom protiv korupcije. NDI i Savet planiraju da objave rezultate svojih istraživanja tokom ove godine.

PRENOŠENJE PORUKE: STVARANJE USPEŠNE STRATEGIJE POLITIČKOG KOMUNICIRANJA*

1. Ponavljanje je ključ uspeha

2. Stvaranje kruga komunikacije

3. Formulisanje poruke (a)

- Vaša poruka je srž vaše strategije komunikacije
- Vaša poruka je sredstvo za motivisanje baze i pridobijanje onih koji se mogu ubediti
- Vaša poruka treba da:
  - predstavlja vaše vrednosti
  - govori ljudima jezikom koji nešto znači u njihovom svakodnevnom životu
  - vašu viziju prenese vašoj ciljnoj publici

4. Formulisanje poruke (b)

- Počnite razmatranjem svojih vrednosti
  - Koje vrednosti zastupate?
  - Koje zajedničke vrednosti imate sa bazom i onima koje je moguće ubediti?
- Identifikujte neposredne koristi za pristalice (to jest prednosti za korisnike)
  - Šta će ljudi dobiti od ovoga?
  - Šta će se stvarno promeniti u njihovom životu?
- Uradite vežbu osmišljavanja poruke uz pomoć tabele
- Koristite jezik koji odgovara publici
- Koristite ankete da biste istražili poruku, odredili ciljnu publiku i isprobali poruku

5. Važnost jezika

- Obraćajte se srcu — koristite jezik koji ljudima nešto znači
- Udahnite zakonima život!
- Ljudi bolje reaguju na pozitivne nego na negativne poruke

- Recite ljudima ono što treba da znaju jezikom koji nešto znači u svakodnevnom životu

6. "Zarađeni" mediji (štampa)

- 93% informacija koje ljudi zapamte potiče od onoga što vide i od tona glasa koji čuju; 7% potiče od sadržine onoga što čuju
- Organizujte događanja o kojima će štampa želeći da izveštava i pozivajte predstavnike štampe
- Nemojte organizovati događaje samo radi razgovora sa predstavnicima štampe (dosta je sa konferencijama za štampu!)
  - Mediji su sredstvo za prenošenje vaše poruke vašoj publici — oni nisu vaša publika

7. Pripremanje medijskih događaja

- Pripremajte medijske događaje koji lider/ke suočavaju sa problemima pred pristalicama i/ili glasačima koje je moguće ubediti — vi idite k njima
- Stvarajte sredstva komunikacije koja su upotrebljiva i interaktivna
- Ponudite lične priče koje ilustruju problem i priče koje naglašavaju uspehe

8. Predviđajte napade

- Povedite kampanju protiv sebe i vidite kako to izgleda — odredite vaša ranjiva mesta
- Planirajte šta ćete reći i/ili uraditi da neutrališete suparnike

9. Načini da se držite poruke

- Kratak, jednostavan iskaz koji sadrži poruku
- Podelite ga svim učesnicima u kampanji
- Zapamtite ga
- Tokom kampanje o svim pitanjima govorite iz perspektive poruke

10. Kažite odmah, govorite često

- Neka vaša poruka bude jednostavna i često je ponavljajte
- Ako vam se vaša poruka nije smučila, ne govorite je dovoljno često!

* Ovaj materijal priredila je Sintija Mejer, a korišćen je na seminaru o ženskom političkom liderstvu i aktivizmu.

Nacionalni demokratski institut (NDI) je neprofitna, nestranačka, nevladina organizacija koja se zalaže za jačanje i širenje demokratije širom sveta. Sa sedištem u Vašingtonu i uz oslanjanje na svetsku mrežu stručnjaka koji volonterski rade za NDI, ova organizacija u preko sedamdeset država pruža praktičnu pomoć građanskim i političkim vođama koji zastupaju demokratske vrednosti, metode i institucije. U Srbiji, NDI saraduje sa političkim strankama i Centrom za slobodne izbore i demokratiju (CeSID) od 1997. godine. Programi NDI-a u Srbiji finansiraju se iz budžeta Američke agencije za međunarodni razvoj (USAID).

Nacionalni demokratski institut
Program za Srbiju
Kneza Miloša 51
11 000 Beograd
Jugoslavia

Tel.: ++381 11 3612 942
++381 11 3612 943
++381 11 3612 944
Fax: ++381 11 3612 945
E-mail: ndibel@ndisrbija.org
Web: www.ndisrbija.org

ŠTAMPANA STVAR
PRINTED MATTER